

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 10

Ünite

Roman

Konu

- Servetifünun Dönemi'nde Roman
- Milî Edebiyat Dönemi'nde Roman
- Cümle Çeşitleri
- Yazım ve Noktalama

OGM
MATERYAL

6.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılar da etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işle miş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Servetifünun topluluğu 1896-1901 yılları arasında *Servetifünun* dergisi etrafında toplanan edebiyatçılardan oluşmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Servetifünun topluluğu Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Rauf, Hüseyin Cahit Yalçın, Süleyman Nazif, Ahmet Şuayp, Hüseyin Suat Yalçın gibi sanatçılardan oluşmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Servetifünun edebiyatının geliştiği dönem II. Abdülhamit Dönemi'dir. Bu dönemdeki siyasi ve sosyal koşullar sebebiyle Servetifünun topluluğu içe dönük ve karamsar bir yapıyla Türk edebiyatındaki yerini almıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

Servetifünun sanatçılarından Hüseyin Cahit Yalçın tarafından çevrilen *Edebiyat ve Hukuk* adlı makale, *Servetifünun* dergisinin kapatılmasına ve bu topluluğun dağılmasına neden olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Servetifünun topluluğu içinde yer alan sanatçılar şiirde olduğu gibi nesirde de süslü, sanatlı bir dil kullanmışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

Servetifünun Dönemi'nde yazılan romanlarda mekân İstanbul olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Servetifünun Dönemi'nde yazılan romanlar arasında Halit Ziya Uşaklıgil'in *Aşk-ı Memnu*, *Kırık Hayatlar*, *Nemide*; Mehmet Rauf'un *Eylül*, *Ferdâ-yı Garâm*, *Bir Aşkın Tarihi*; Hüseyin Cahit Yalçın'ın *Nadide*, *Hayal İçinde* adlı eserleri sayılabilir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

Tanzimat Edebiyatı Dönemi'nde görülen anlatıcının araya girip okurla sohbet etmesi, ona bilgiler aktarması, gerçeği zorlayan tesadüflere yer verilmesi ve kişilerin idealize edilmesi gibi kusurlar; Servetifünun romanında oldukça azalmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Batılı anlamda ilk önemli romancımız olarak kabul edilen Halit Ziya Uşaklıgil edebiyatımızda roman dilinin oluşturulmasında öncü olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Mai ve Siyah, yazarının da içinde yer aldığı Servetifünun topluluğunu ve o dönemi anlatan bir "nesil romanı"dır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

Mai ve Siyah'ta renkler birer sembol olmuştur. Genç bir şairin mavi hülyalardan siyah felakete doğru gidişini konu edinen romanda Ahmet Cemil, yalnız iç dünyası ile değil bu dünyanın içinde yer aldığı çevresi ile birlikte verilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

Mai ve Siyah romanında Ahmet Cemil, Servetifünun topluluğunu temsil eden bir karakterdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Mai ve Siyah'ta anlatılanlar XIX. yüzyıl sonlarında İstanbul'da yaşamaktadır. Romanda idealist bir şairin iç dünyası ile orta hâlli bir Türk ailesinin yaşayış tarzı ve o devrin basın hayatı anlatılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Halit Ziya Uşaklıgil *Mai ve Siyah*'ta realizmin özelliklerini başarıyla kullanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Millî Edebiyat Dönemi, 1911'den 1923 yılları arasını -Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen süreyi- kapsayan edebî dönemdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

II. Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle başlayan "Türkçülük" akımı, "edebiyatta millî kaynaklara dönme" fikrini beraberinde getirmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

17

Millî Edebiyat anlayışı doğrultusunda eserler veren sanatçılar, sade dil kullanmaya ve eserlerinde yerli hayatı konu edinmeye başlamışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

Millî Edebiyat Dönemi sanatçıları Arapça-Farsça kelimelerden uzak, saf Türkçe kelime kullanımını benimsemişlerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

19

Tanzimat ve Servetifünun dönemlerinde hikâye ve romanda konu edilen olaylar için mekân İstanbul iken Millî Edebiyat Dönemi'nde İstanbul'un dışına çıkmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

Yerli hayatı ele alma konusunda Mehmet Emin Yurdakul, Mehmet Âkif Ersoy gibi şairler ile Refik Halid Karay, Reşat Nuri Güntekin gibi roman ve hikâye yazarları ön plana çıkmışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

Halide Edip'in *Ateşten Gömlek*, *Vurun Kahpeye*; Yakup Kadri'nin *Yaban*; Samim Kocagöz'ün *Kalpakkılar*; Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı*; Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa* gibi eserleri Kurtuluş Savaşı'nın işlendiği eserlerden bazılarıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

Millî Edebiyat Dönemi roman ve hikâye yazarları arasında Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Refik Halid Karay, Aka Gündüz gibi isimler yer alır. Bu dönemde yer alan sanatçıların büyük bir kısmı Cumhuriyet Dönemi'nde de eserler vermiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

23

Ateşten Gömlek, henüz savaş devam ederken yazılmış olması yönüyle Kurtuluş Savaşı'nı konu alan diğer romanlardan farklı bir özellik taşımaktadır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

24

Ateşten Gömlek romanında, İzmir'den sonra İstanbul'un işgal edilmesi; Cemal, İhsan, Peyami ve Ayşe gibi vatanseverlerin Anadolu'ya geçerek kurtuluş mücadelesine katılmaları; çetelerle yapılan mücadeleler konu edilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

25

Ateşten Gömlek adlı roman ilk olarak 1922 yılında *İkdam* gazetesinde bölümler hâlinde, 1923 yılında ise kitap olarak yayımlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-32

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

33-40

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

41-50

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

Tüm
maddelerin
konu özeti

Eşleştirme -I

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1	<i>Mai ve Siyah</i>	☐	Halide Edip Adivar	A
2	<i>Bir Aşkın Tarihi</i>	☐	Reşat Nuri Güntekin	B
3	<i>Nadide</i>	☐	Ahmet Hikmet Müftüoğlu	C
4	<i>Gönül Hanım</i>	☐	Yakup Kadri Karaosmanoğlu	Ç
5	<i>Vurun Kahpeye</i>	☐	Refik Halit Karay	D
6	<i>Yorgun Savaşçı</i>	☐	Hüseyin Cahit Yalçın	E
7	<i>Yaban</i>	☐	Halit Ziya Uşaklıgil	F
8	<i>Küçük Ağa</i>	☐	Kemal Tahir	G
9	<i>Yeşil Gece</i>	☐	Mehmet Rauf	H
10	<i>Kadınlar Tekkesi</i>	☐	Tarık Buğra	I

Eşleştirme-II

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1

"ile" sözcüğü, ünlüyle biten kelimelere bitişik olarak yazıldığında araya "y" ünsüzü girer ve başındaki "i" ünlüsü düşer.

Gelirse

A

2

"-ma ,-me" ile biten mastarlardan sonra "-a, -e, -ı, -i" eklerinden biri geldiğinde araya "y" koruyucu ünsüzü girer.

Arabayla

B

3

Ek fiil ünsüzle biten kelimelere bitişik olarak yazıldığında "i" ünlüsü düşer, ayrıca büyük ünlü uyumuna uyar.

Biyografi

C

4

İçinde yan yana iki veya daha fazla ünsüz bulunan Batı kökenli alıntılar, ünsüzler arasına ünlü konmadan yazılır.

Tıbbı

Ç

5

Arapçadan Türkçeye giren ve özgün biçimlerinde sonunda ikiz ünsüz bulunan kelimeler Türkçede tek ünsüzle kullanılır. Bu kelimeler ünlüyle başlayan ek veya yardımcı fiille kullanıldıklarında sondaki ünsüz ikizleşir.

Sevmeye

D

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları cümlelerde doğru boşluklara yerleştiriniz.

Cumhuriyet Dönemi	<i>Servetifünun</i> dergisi	<i>Edebiyat ve Hukuk</i>	sanatlı bir dil	<i>İkdam</i>
Millî Edebiyat Dönemi	Türkçülük	realizm	<i>Mai ve Siyah</i>	Servetifünun
İstanbul	Refik Halid Karay	Reşat Nuri Güntekin	Halit Ziya Uşaklıgil	<i>Ateşten Gömlek</i>
romantizm	<i>Yeni Lisan</i>	Osmanlıcılık	Halide Edip Adıvar	Yakup Kadri Karaosmanoğlu
	Samim Kocagöz	Kemal Tahir	Tarık Buğra	

- ....., yazarının da içinde yer aldığı Servetifünun topluluğunu ve o dönemi anlatan bir "nesil romanı"dır.
- Halit Ziya Uşaklıgil *Mai ve Siyah*'ta ..... akımının özelliklerini başarıyla kullanmıştır.
- Tanzimat Dönemi'nde görülen, anlatıcının araya girip okurla sohbet etmesi, bilgiler aktarması, gerçeği zorlayan tesadüfler ve kişilerin idealize edilmesi gibi kusurlar; ..... romanında oldukça azalmıştır.
- Servetifünun topluluğu 1896-1901 yılları arasında ..... etrafında toplanan edebiyatçılardan oluşmuştur.
- Hüseyin Cahit Yalçın tarafından çevrilen ..... adlı makale, *Servetifünun* dergisinin kapatılmasına ve bu topluluğun dağılmasına neden olmuştur.
- Servetifünun topluluğu içinde yer alan sanatçılar şiirde olduğu gibi nesirde de ..... kullanmışlardır.
- Batılı anlamda ilk önemli romancımız olarak kabul edilen ..... edebiyatımızda roman dilinin oluşturulmasında öncü olmuştur.
- ..... henüz savaş devam ederken yazılmış olması yönüyle Kurtuluş Savaşı'nı konu alan diğer romanlardan farklı bir özellik taşımaktadır.
- Ateşten Gömlek* adlı roman ilk olarak 1922 yılında ..... gazetesinde bölümler hâlinde, 1923 yılında ise kitap olarak yayımlanmıştır.
- ..... 1911'den 1923 yılları arasını -Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen süreyi - kapsayan edebî dönemdir.
- II. Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle başlayan "....." akımı, "edebiyatta millî kaynaklara dönme" fikrini beraberinde getirmiştir.
- Yerli hayatı ele alma konusunda Mehmet Emin Yurdakul, Mehmet Âkif Ersoy gibi şairler ile ..... gibi roman ve hikâye yazarları ön plana çıkmışlardır.
- Tanzimat ve Servetifünun dönemlerinde hikâye ve romanda konu edilen olaylar için mekân ..... 'dur.
- .....'in *Ateşten Gömlek*, *Vurun Kahpeye*; ..... 'nin *Yaban*; ..... 'ün *Kalpakkıllar*; ..... 'in *Yorgun Savaşçı*; ..... 'nın *Küçük Ağa* gibi eserleri Kurtuluş Savaşı'nın işlendiği eserlerden bazılarıdır.
- Millî Edebiyat Dönemi'nde yer alan sanatçıların büyük bir kısmı ..... 'nde de eserler vermiştir.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun Dönemi romanının özelliklerinden biri değildir?

- A) Teknik açıdan gelişme olmuştur.
- B) Yazar kişiliğini gizlemiştir.
- C) Süslü ve sanatlı bir dil kullanılmıştır.
- D) Sosyal konular işlenmiştir.
- E) Psikolojik romanın ilk örneği bu dönemde verilmiştir.

2. Aşağıdakilerden hangisi Halit Ziya'nın diğerlerinden farklı türde yazılmış eseridir?

- A) *Kırık Hayatlar*
- B) *Sefile*
- C) *Mezardan Sesler*
- D) *Nemide*
- E) *Bir Ölünün Defteri*

3. Henüz beş yaşındayken hamisiz (koruyucusuz), muinsiz (yardımcısız) kalmak! Validesinin saye-i himayetinden (koruyucu gölgesinden) asla ayrılmamışken sefalete göğüs germek, yaşayabilmek için hayatla pençeleşmek, her türlü ihtiyacattan mahrum olarak bir ömür sürmek (...) Fakat Mazlume hâlinin vahametini (tehlikesini) tamamen derk edecek (anlayacak) kadar mülahazaya muktedir değildi ve hakikate vukufa da (gerçeği bilmeye de) mecbur olmadı. Çünkü zavallı kız mahrumu olduğu himayeti (korumayı), velev muvakkat (geçici olsun) buldu.

Bu parçada bir bölümü verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Mai ve Siyah*
- B) *Sefile*
- C) *Eylül*
- D) *Aşk-ı Memnu*
- E) *İntibah*

4. Ahmet Cemil, işte şu saçlarının arasından üşüterek geçen rüzgârın, kanatlarının çırpa çırpa bu siyahlıkları semalardan denizlere döktüğünü hissediyor, görüyor, onların feşfeşeli düşünüşünü işitiyordu. Kendi kendisine, içinden, hep şahsi üslubunun deyimlerini tekrar ederek "Sanki bir siyah inci yağmuru!.." diyordu. Birden bu siyah gecenin karşısında aklına başka bir gecenin hatırası geldi. Ta hülya hayatının başlangıcında ümitlerinin pırıl pırıl olduğu zamanlarda, Tepebaşı bahçesinde Haliç'e bakarak seyrettiği mai gece ile o elmas yağmurunu hatırladı.

Bu parçada bir bölümü verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Son Yıldız*
- B) *Mai ve Siyah*
- C) *Kırık Hayatlar*
- D) *Şıpsevdi*
- E) *Ateş Gecesi*

5. Rabia oturduğu yerden hiç kımlıdamamıştı. Hep önüne bakıyordu. Çocukluğunda, özellikle hayatına Tefvik girmeden önce, dudaklarının kenarlarında daima duran çizgiler; kaşlarının arasındaki yukarıdan aşağıya çizgi derinleşmiş, yüzü sapsarı. Fakat acısını göstermek için o kadar güçlü bir irade harekete gelmiş ki... Rabia'nın genç yüzü üstünde Peregrini şimdiye kadar görmediği bir acı maskesi gördü.

Bu parçada bir bölümü verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Mor Salkımlı Ev*
- B) *Tatarcık*
- C) *Ateşten Gömlek*
- D) *Sinekli Bakkal*
- E) *Handan*

6. Romanlarında kahramanlar tek yönlüdür. İyilik ve kötülük bir kişide görülmez. Yurt betimlemelerine geniş yer verir. Olaylar, çoğunlukla İstanbul'da başlayıp Anadolu'nun farklı yerlerinde devam eder. Romanlarında olaylar kahramanların ağzından anlatılır. Geriye dönüş tekniğinden yararlanır. Eserlerinde konuşma dili ile yazı dilini ustalıkla birleştirir. Millî Edebiyat Dönemi'nin önde gelen yazarlarındandır. Roman kahramanı Ali Rıza Bey'in aracılığı ile toplumdaki kültürel yozlaşmayı anlatır.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- B) Reşat Nuri Güntekin
- C) Kemal Tahir
- D) Halide Edip Adıvar
- E) Ömer Seyfettin

7. Roman, Yüzbaşı Ahmet Celâl'in Haymana Ovası'nın ortasında Porsuk dolaylarındaki emir eri Mehmet Ali'nin köyünde geçirdiği birkaç yıllık hayatının hikâyesidir. Ahmet Celâl, I. Dünya Savaşı'nın bitiminden Sakarya Zaferi'nin kazanılmasına kadar bu köyde kalır. Bir paşanın oğlu olan Ahmet Celâl, otuz beş yaşındadır. I. Dünya Savaşı'na yedek subay olarak katılmıştır. Bu sırada bir kolunu kaybetmiştir. Savaştan uzak kaldığı için son derece üzgün ve karamsardır. Kaldığı köy Anadolu yaylasında çorak, çıplak bir bozkır köyüdür. Bu köyde hiç kimse onun kolsuz olduğunun farkına varmaz, fark edenler de önemsemez.

Bu parçada anlatılan roman ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Ateşten Gömlek* - Halide Edip Adıvar
- B) *Yeşil Gece* - Reşat Nuri Güntekin
- C) *Yaban* - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- D) *Yorgun Savaşçı* - Kemal Tahir
- E) *Küçük Ağa* - Tarık Buğra

8. I. Halide Edip'in romanlarında kadın kahramanlar ön plandadır. *Ateşten Gömlek* romanındaki Ayşe, *Tatarcık* romanındaki Lâle buna örnektir.

II. Millî Edebiyat Dönemi romanında yazarlar İstanbul'dan çıkıp Anadolu'ya yönelmişlerdir. Anadolu köyleri, kasabaları romanlarda mekân olarak kullanılmıştır.

III. Yakup Kadri *Kıralık Konak* romanında İstanbul'dan Ankara'ya giden kişilerin Millî Mücadele'ye katılımını ve Cumhuriyet'in ilanından sonraki değişimlerini anlatır.

IV. Reşat Nuri romanlarında Anadolu köy ve kasabalarındaki insanların yaşamlarını anlatır. *Dudaktan Kalbe* romanında Feride aracılığıyla Anadolu'da yaşanan zorlukları gözler önüne serer.

V. Millî Edebiyat Dönemi'nde *Yeni Lisan* makalesi çerçevesinde sade bir dil kullanılmıştır. Arapça ve Farsça tamlamalar kullanılmamıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde bilgi yanlış vardır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

9. I. *Esir Şehrin İnsanları*

II. *Küçük Ağa*

III. *Fatih Harbiye*

IV. *Sodom ve Gomore*

V. *Aşk-ı Memnu*

Numaralanmış romanlardan hangisinde mekân olarak diğerlerinden farklı bir yer kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümlecik yoktur?

- A) Ön sıraları süsleyen ağırbaşlı sınıf birincileri hemen işe koyulmuşlardı.
- B) Geldiğimin ertesi günü hemen derse başladım.
- C) Küçük yaşta kaybettiğim annemden aklımda pek fazla bir şey kalmamıştı.
- D) Ben, seni sevmeyi senden ayrıldıktan sonra öğrendim.
- E) Bizim okulun en gözde öğrencisi oydu.

11. Otuz sekiz kulaç suyun altındaki derin sessizliğe, dibindeki dallı budaklı kayaların arasına yedi rengin en koyusu girer mi şimdi?

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yapısına göre "ki"li birleşik cümledir.
- B) Yüklemine göre devrik cümledir.
- C) Biçimce olumlu anlamca olumsuz cümledir.
- D) Yapısına göre basit cümledir.
- E) Yüklemine göre fiil cümlesidir.

12. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yapı bakımından birleşik, yüklemine göre türüne göre isim cümlesidir?

- A) Ninem belki bunun için kızılıyordu onlara.
- B) Işıklar içinde bir kalabalığın aktığı o yol geliyordu aklıma.
- C) Onu kızdırmaktan korktuğum için gidip taşlığın köşesine oturdum.
- D) Durgundu, kalabalık bir yolda yürürken bile.
- E) Yanımdakiler birden uğuldamaya başladı.

13. (I) Köyden istasyona giden yol, diz boyu çamurdu. (II) İki mızrak boyu yükselen güneş, tarlaları örten karların üzerinde pırıltılarla ve göz kamaştırarak yanıyor. (III) Her gün gitmeye mecbur olduğu bu iki saatlik yol, bu sefer daha uzamış gibiydi. (IV) Tam yarı yolda bulunan küçük ve kuru söğüt ağacı henüz ufukta ve sisler içindeydi. (V) Küçük Hasan senelerden beri gördüğü şeylere bakıyordu alakasız gözlerle.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede yan cümlecik vardır.
- B) II. cümlede birden fazla yan cümlecik vardır.
- C) III. cümle yüklemine göre türüne göre isim cümlesidir.
- D) IV. cümle yapısına göre basit cümledir.
- E) V. cümle yüklemine göre devrik cümledir.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez içindeki cümle çeşidi yanlıştır?

- A) Bu akşam masadakileri toplayıp odasına götürdü. (Birleşik yapı cümle)
- B) Umudunu yitirmekten korkan Cemil, bütün gücüyle anılarına sarıldı. (Kurallı cümle)
- C) Çocuk eğitiminde masalların önemini hiçbir zaman unutmamalıyız. (Basit cümle)
- D) Sevginin olmadığı bir dünyada yaşamak nefes almaktır. (İsim cümlesi)
- E) İnsan, kendini üzen kişilerden uzak durmalı; ilkelelerinden vazgeçmemelidir. (Bağımsız sıralı cümle)

15. Babası memur olarak Anadolu'da bulunduğu için amcası Adnan Bey'in yalısında kalan Behlül; maceradan hoşlanan, gezmeyi seven, eğlenceye düşkün bir gençtir.

Bu cümleyle ilgili,

- I. Kurallı bir isim cümlesidir.
- II. Birden fazla yan cümlecik vardır.
- III. Yapıca bağımlı sıralı cümledir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

16. I. Demekki seninle görüşmek bu kadar zormuş.

- II. Evde seninde sesini duymak beni her zaman mutlu eder.
- III. Yeni aldığım yap bozu nereye koyduğumu unuttum.
- IV. Salonun başköşesinde onun için bir berjer konulmuştu.
- V. Annem bugün dereotlu börek pişireceğini söyledi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

17. I. Nihal, gözleri Bülent'in arabasına dikilmiş, ama artık kardeşinin ne dediğini işitmiyordu.

- II. Aradığının tam tersini bulanlara özgü bir düş kırıklığıyla, geri dönmek isteği duymuştu.
- III. Babasının yanında fazlaca şımarır, geveze bir kuş, yaramaz bir kelebek olurdu.
- IV. Nihal bir şeyler söylemeye çalışarak bakıyordu; sonra vazgeçti ve yavaş yavaş çıktı.
- V. Bu sözler, çocuğunu yalnız bırakmaktan korkan bir anenin sözleriydi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde noktalama yanlışı yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

18. Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum.

- Umduk, bekledik, düşündük.
- Ancak yemekte bir karara varıp, arkadaşına dikkatli dikkatli bakarak konuştu.
- Bu, benim gibi yazarlar için hiç kolay olmaz.

Bu cümlelerde virgül aşağıdaki görevlerin hangisiyle kullanılmamıştır?

- A) Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra konur.
- B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- C) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
- D) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için konur.
- E) Cümlede art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.

19. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Halit Ziya'nın *Mai ve Siyah* romanını bir haftada okudum.
- B) İshakpaşa Sarayı, Ağrı Dağı yakınlarında bulunmaktadır.
- C) Sabah Milliyet Gazetesindeki köşe yazılarını okudum.
- D) Akşamki misafirlerim için Hindistan cevizli pasta yaptım.
- E) Bu yıl Ramazan Bayramı nisan ayının son haftasındadır.

20. Artık düşlerinden büsbütün ayrılmaya ( ) onlardan bir belirti bile bırakmamaya gereksinme duyuyordu ( ) Kendisini öldüren bunlar değil miydi ( ) Sonra onlar da birer birer ölmüşlerdi ( ) şimdi yalnız bu yapıt ( ) bu hasta kafanın son belirtisi kalmıştı.

Bu parçada parantezle belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (.) (!) (.) (.)
- B) (.) (.) (?) (;) (.)
- C) (.) (;) (?) (.) (.)
- D) (;) (.) (.) (.) (.)
- E) (.) (;) (!) (.) (.)

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız.

EYLÜL

Süreyya ve Suat beş yıllık evlidir. Süreyya, babasının köşkünde kalmaktan sıkılmaktadır çünkü köşte kız kardeşi Hacer ve kocası Fatih de kalmaktadır. Bunların her fırsatta Suat'a sataşmaları Süreyya'yı üzmektedir.

Suat, kocasını daha mutlu görmek için Boğaziçi'nde bir yalı kiralar. Süreyya, sandal gezintileri ve balık avı ile o kadar meşguldür ki Suat'ı ihmal ettiğini düşünmez. Evde yalnız kalan Suat ve Necip, günlerini piyanonun başında geçirirler. Necip'in Suat'a karşı duyguları yavaş yavaş aşka dönüşür. Necip mutludur ancak yapacağı yanlış bir davranışla ya da sözle Suat'ın nefretini kazanmaktan korktuğu için yalıdan ayrılır.

Necip yalıdan ayrıldıktan sonra tifoya yakalanır, iyileştikten sonra tekrar yalıya getirilir.

(Aşağıdaki bölümde Suat'ın ruhsal durumu ile sonbaharın hüznü olan eylül arasındaki benzerlikler çözümleniyor.)

Çayı bütünü bütünü tenha buldular; ağaçların gölgeleri, yarı bulutlu sema altındaki çayır soluk, melül idi. Yalnız son yağmurların ve dünkü güneşin verdiği bir tazelik ile mahzun bir yeşillik vardı; onlar çayırın bu rengindeki güzellikten bahsederken Suat çınarlardan sarı, kuru düşen yaprakların kapladığı yollarda yağmurlarla ıslanarak hasıl ettikleri çamura, bu çürümüş yapraklara bakarak "işte!" diyordu...

Necip etrafına bakılarak: "Havanın rengi gitgide soluyor." dedi.

Ve bastonuyla karşıdan ağır ağır yükselen bulut yığınları gösterdi, Süreyya:

— Ey, ne olacak? dedi: geçen ki havaları düşünsene...

Ne idi o yağmur, o rüzgâr?..

— Amma dün ve evvelki gün ne kadar parlaktı, bir yaz günü gibi...

— Buna sonbahar demişler!.. Bu kadar güzellik ve sıcaklık verdikten sonra eylülde daha ne beklenir?

Malûm ya, eylül hüznü ve matem ayıdır.

Bu söz üzerine Suat'a hayatının bu çağı; ömrünün, kadınlığının eylül gibi geldi. Eylül!..

Öyle bir ay ki geçen her güzel günü için ona minnettar olmak lazımdır. Eylül, esef ve hasret ayıdır; içine birkaç günlük kış hücumundan acı düştüğü için insan o güzel havaların, devamlı yazın artık geçtiğini anlayıp esef eder ve hasret çeker...

Kendi hayatı da böyle değil miydi? Son günlerin güzelliğinden sonra şimdi yine imkânsızlığa, hüznü ve kasvete düşmemiş miydi? Tıpkı şimdi düştüğü gibi yaz da farkına bile varmadan nasıl elindeki saadeti kaçırıp ilk kış hücumuyla teessüf ediyorsa o da demin anlayıp eski günlerin hasretini çekmemiş miydi? Hayata yeni baştan başlamak arzusu, bugün tekrar yaz olsun emeli gibi bir şey değil miydi? Bir senedir onu harap eden endişelerin, acıların ne olduğunu artık iyice anlıyor: "İşte benim eylülüm!" diyordu.

Eylül!.. Henüz renk ve güzel kokular bitmiş fakat baharın bol renkleri hissedilmez şekilde kaybolmuştu. Bu kayboluşta geri gelmek ister bir eda vardı amma bu hoş, acı, hırçın bir eda idi ve buna rağmen baharın rengi soluverdi. Artık uyanmış, tabiatın ruhunu görüyordu; yaprakların nasıl sararmış, birçoğunun düşüp çamurlarda çürümüş olduğunu görüyor ve şimdi, hava ne kadar güzel olsa ne kadar çekici, bu renk ve güzel kokuların ne kadar vefasız ne kadar ele avuca sığmaz, elde iken kıymeti bilinmemiş, öylece harcanmış bir hazine olduğunu acı acı görüyordu.

Suat'la Necip arasında duygusal boyutlar içinde kalan bu aşk, derin acılara neden olur.

Mutsuz ve bunalımlı günler sürüp giderken bir gece konakta yangın çıkar. Herkes canını kurtarmak için dışarı fırlar. Suat ortada yoktur. O anda konağa gelen Necip, Suat'ı kurtarmak için alevlerin içine dalar ve Suat'la birlikte can verir.

Mehmet Rauf, *Eylül*

1. *Eylül* romanı hangi dönemde kaleme alınmıştır ve romanın edebiyatımızdaki önemi nedir?

.....
.....
.....

2. Romanın olay örgüsünü oluşturunuz.

.....
.....
.....

3. Romanın anlatıcısını ve anlatıcının bakış açısını belirleyiniz.

.....
.....
.....

4. Roman kahramanlarının özelliklerini belirleyiniz.

.....
.....
.....

5. *Eylül* romanının yazıldığı dönemdeki romanların özellikleri ile ilgili bilgi veriniz.

.....
.....
.....

1. Aşağıdaki cümleleri yapısı, anlamı, yüklemine yeri ve türü bakımından inceleyiniz.

- Öğrencilerimi birer birer sıralarına oturtuyordum ve onlara yerlerini öğrenmelerini söylüyordum.
Yapısına göre: .....
Anlamına göre: .....
Yüklemine yerine göre: .....
Yüklemine türüne göre: .....
- Akşam eve gelip kapıyı açtığımda karşımda gördüm onu.
Yapısına göre: .....
Anlamına göre: .....
Yüklemine yerine göre: .....
Yüklemine türüne göre: .....
- Yanlarından ayrıldığımda göz ucuyla bana bakıyorlar; kirli bacaklarını, kabuğuna çekilen kaplumbağalar gibi yavaş yavaş topluyorlardı.
Yapısına göre: .....
Anlamına göre: .....
Yüklemine yerine göre: .....
Yüklemine türüne göre: .....

2. Aşağıdaki cümlede yan cümlecikleri bulunuz.

Utana sıkıla yanıma gelen bu çocuklar kitaplarını açar açmaz bağıra bağıra okumaya başlıyorlardı.

.....
.....
.....

3. Aşağıdaki cümleleri biçim ve anlam bakımından inceleyiniz.

- Okulumuzdaki kütüphanenin bütün rafları dolu değildi.
Anlamına göre: .....
Biçimine göre: .....
- Sevmiyor değiliz her yerinden portakal çiçeği kokuları gelen memleketi.
Anlamına göre: .....
Biçimine göre: .....
- Senin neden böyle konuştuğunu anlamıyor değilim.
Anlamına göre: .....
Biçimine göre: .....

A large, empty grid area with a light blue border, occupying most of the page. The grid consists of small squares, suitable for writing or drawing.

Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız. (Alıntılanan metnin aslına sadık kalınmıştır.)

KIRIK HAYATLAR

(...)

Ağustosun en sıcak günlerinden biriydi. Vedide, sabahtan beri her zamandan daha çok içine baygınlıklar getiren bir sıkıntıyla eziliyordu. Leylâ'nın son hastalığından beri onu bir türlü bırakmayan bir iç sıkıntısı vardı. On beş gün, ne olduğu bilinmeyen bir hastalığın otuz sekizden alarak kırka kadar süren ateşleriyle savaşmışlardı.

Karı koca, anılarını Leylâ'nın geçirdiği en küçük hastalıklara kadar döndürerek, bu niteliği anlaşılamayan ateşe bir ad koyabilmek için güvendikleri tüm doktorların görüşünü alarak uğraşmış, çırpınmış; bir gün ölümün kara gölgesini başlarının üstünden kovamayıp dakikadan dakikaya gerçekleşebilecek bir yıkımın korkusuyla titreyerek, on beş günün her saatini bir cehennem acısı içinde geçirmişlerdi.

Düşüncelerine başvurulmuş tüm doktorlar, "Kimbilir, belki kör kalmış, açığa çıkamamış bir hastalık ateşi" derler, dudak bükerek ve sonra, "İyi! Böylelikle geçirilmiş oldu" diye ekleyerek, "Çocuğu besleyerek, gezdirerek, hava aldırarak güçlendirmeli!" öğüdünü unutmazlardı.

Yine bir gün kendiliğinden ateş durup da Leylâ silkinip çıkınca, onda ne zamandan beri sürekli bakım sonunda sağlık ve güç adına toplanmış ne varsa hep birden erimiş akmış.

(...)

Çocuk, sarı ve donuk bir yüzle, cansız ve neşesiz gözlerle, yalnız kemikten sanılan alnında gereğinden fazla uzun görünen kaşlarının çatılmış durumuyla, hiçbir yiyeceği severek almayan, ne önerilse tiksinen güçsüz bir mideyle, merdivenlerden çekinerek oturup oynanan oyunlar arayan ve on beş dakika böyle üşene üşene, oyununa katılan İsmet'in ya da Dilşad'ın yakınmaması için isteksizce parmaklarını oyuncaklarında gezdirdikten sonra yorularak başını koyup yatmaya sürükleyen bir gevşeklikle, hastalığın etkisinden bir türlü kurtulamamıştı.

Vedide, Leylâ'yı her gün iki saat gündüz uykusuna yatırıyor. Biraz önce de onu, yine yeşil pancurları kapalı, camları açık odadaki yatağına yatırmıştı. Çocuk, oynarken annesinin yanında gezinmesini, yavaş sesle, ninni mırıldanırcaasına türküler söylemesini isterdi. Vedide'nin yanında bulunduğunu gösteren bir belirtisi ve varlığı olmazsa uyuyamazdı. Her zamankinden çok annesine düşkün olmuştu.

Annesini yalnız kendisiyle uğraşır görmek istiyordu. Onu babasından, herkesten, özellikle Selma'dan esirgiyor, kıskanıyordu.

Genç anne, mutfakta çalışanlara bakmak, ev işlerine ilişkin buyruklar vermek, yemekte kocasına eşlik edebilmek için ondan izin almak zorundaydı. Yalnız kalınca Leylâ; susar, dargın bir görünüş alır, çok kez sudan bir neden öne sürerek yatar, gözlerini kapar, sanki annesi orada olmazsa kendisini öldürecek belirsiz bir çekincenin görüntüsünü görmemek için dışla ilişkisini keserdi.

Vedide, yine orada bulunduğunu belli etmek için yavaş bir sesle şarkı mırıldanıyor ve odanın yarı aydınlığında pek seçemeyen gözleriyle dikiş dikiyordu.

(...)

Halit Ziya Uşaklıgil, *Kırık Hayatlar*

1. Realistlerin kişileriyle romantiklerin kişileri farklıdır. Romantiklerin kişileri güzel yapılmış resim gibidir, bütün özellikleriyle görülmezler. Realistlerin kişilerini beraber yaşıyormuş gibi tanıma olanağı vardır çünkü onların kişileri canlı insanlardır. Bir realistin eseri, bir hayat tecrübesidir.

Bu açıklamayı göz önünde bulundurduğunuzda okuduğunuz metindeki kişilerin romantik ya da realist anlayışlardan hangisiyle anlatıldığını söyleyebilirsiniz? Metinden örneklerle açıklayınız.

---

2. Yazar kadrosunu Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Rauf, Hüseyin Cahit Yalçın gibi isimlerin oluşturduğu Servetifünun romanı; aşk, ölüm, kaçış ve yabancılaşma gibi dramatik konular üzerine kurulur. Nitekim okuduğunuz metinde de Leylâ adındaki bir çocuğun hastalık süreci anlatılmaktadır. Dar bir sanatçı kadrosunu ve kısa bir zaman dilimini (1896-1901) kapsayan bu dönem; "toplumdan kopuk", "içe kapalı", "dar bir çevreyle sınırlanmış" gibi bazı eleştiriler almasına rağmen yenileşme sürecindeki Türk edebiyatını, özellikle anlatı türlerinde yeni ufuklara taşımıştır. **Yukarıda bahsedilen sanatçıların eleştirilen davranışlarının nedeni sizce neler olabilir?**

---

3. Servetifünun romanının en kusurlu yönü, hiç şüphesiz, dili ve üslubudur. Yaptıkları uzun tamlamalar ile o zamanlar "mükemmel şekilde işlenmiş" dedikleri bir dil meydana getirmişlerdir. Okuduğunuz metinde de görüldüğü gibi fiil ve fiilimsilerle birbirine bağlanmış uzun cümleler, bu dönemin ürünlerinde sık rastlanan bir üslup özelliğidir. Fakat sonraları bu dilden vazgeçme yolunu tutmuşlar ve eserlerinin 1920'den sonraki baskılarında dil ve üslup bakımından değişiklikler yapmaya başlamışlardır.

Sözü edilen bu sanatçıların dil konusundaki keskin tavırlarından vazgeçmelerinin nedenleri sizce neler olabilir?

---

4. "Servetifünun nesrinin babası" olarak adlandırılan Halit Ziya Uşaklıgil; Suut Kemal Yetkin'e yazdığı mektupta *Kırık Hayatlar*'ı, daha önce yazdığı ünlü romanları *Mai ve Siyah* ile *Aşk-ı Memnu*'dan daha çok önemseydiğini, onu daha yalın daha süslerden arınmış bulduğunu belirtir.

Sanatçının, en son yazdığı romanını daha yalın ve süssüz diye nitelemesi sizce onun edebî gücü açısından bir aşama mı bir gerileme midir? Düşüncelerinizi gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız. (Alıntılanan metnin aslına sadık kalınmıştır.)

SODOM VE GOMORE

(...)

Genç adam soluk bir karanlığın içinde bir şeyi bekliyormuş gibi duran İstanbul'a baktı. Tek tük ışıkların ancak yerini tespit edebildiği bu koyu şehir silüetinde hem akıcı, hem de katı bir hal vardı. Daha doğrusu sinsi sinsi yatan kocaman bir hayvana benziyordu. Öyle bir hayvan ki, başına ağır bir darbe indirilmiş de bir daha indirilmesin diye cansız rolünü oynamaktadır. Bu şehir 16 Mart işgali günü Necdet'e gene böyle bir canlı mahlûk manzarası göstermişti. O gün İstanbul, kendisine zorla ve açıkça alçakça bir iş yapılmış ve utançtan yüzüko-yun yere yatmış bir adamı hatırlatıyordu. Bu adam aylarca başını kaldırmaksızın hep aynı durumda sessiz ve hareketsiz kaldı. Lakin Sakarya zaferinden sonra ortadan siliniverdi ve yerine zincirlere bağlı bir dev geçti. Bu da öbürü gibi hiç kıyılamıyor, fakat sağlam ve tehdit eder gibi durmasını biliyor ve hiçbir tavrında yüz kızartıcı bir ayıp hissetmiyordu.

Bu ilkbahar gecesinin son saatlerinde o her zamandan çok munis ve ruha yakındır. Necdet sessiz karanlığın içinden kolunu uzatıp onun esmer sırtını okşamak, onunla bir gizli dertleşmeye girmek istiyordu. Orada, bu ev gibi evlerden eser yoktu. Orada, buranın Madam Jimson'larına, Leyla'larına, Major Will'lerine, de Rochepierre'lerine, Azize Hanım'larına, Nermin'lerine, Fanny Moore'larına, Orhan Bey'lerine, Captain Marlow'larına karşılık, babaları savaşa gitmiş yavrularının beşiğini sallayan temiz ve sabırlı kadınlar, vücutlarını Allah tarafından kendilerine teslim edilmiş bir kutsal emanet gibi sayan genç kızlar, bunların üstüne şefkatle titreyen nur yüzlü nineler ve Anadolu'ya dair son iyi haberleri bildiren gazeteyi bir muska gibi devşirip cebine yerleştirdikten sonra sanki kendisini bütün dünyanın hazinelerine sahip bir adam kadar mesut hisseden fakir vatandaşlar vardı. Necdet, hemen onlara doğru gitmek için yüreğinde ateşli bir arzu duydu. Tıpkı günahlarının kefareti malıyla, canıyla ödemeye giden ilk çağın tövbelileri gibi yalınayak, başı kabak, arkasında bir kısa gömlekle, dizlerini taştan taşa vurarak, dirseklerine dayanıp yerlerde sürünerek, onlara, onlara gitmek istedi.

Onlara gidip diyecekti ki: "Öbür tarafta neler oluyor bilmiyorsunuz! Garp medeniyetinin bütün lağımı öbür tarafa boşandı. Bir parça temizliğe düşkün, titiz bir adam için orada bir dakika soluk almaya imkan kalmadı. Tıkanyorum. Bana biraz temiz hava, biraz temiz hava veriniz. Derdim büyüktür. Size söyleyeceklerim var. Siz bilmiyorsunuz, asıl işgal, asıl istila öbür tarafta oldu. Düşman çamurlu çizmeleri ile bizim evlerimize kadar girdi.

Siz hiç değilse köşelerinizde yas tutmak hürriyetine maliksiniz! Halbuki öbür tarafta bizi ağlamaktan da men ettiler ve feryatları cümbüş seslerine boğdular ve boğazımızdan içimize doğru akan seslerin kahkaha ile örtülmüş bir hıçkırık olduğunu anlamadılar."

(...)

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

1. Yakup Kadri, Kurtuluş Savaşı'nda bizzat cephede bulunmuş, yaşadıklarını eserlerine yansıtmıştır. *Sodom ve Gomore*, işgal altındaki İstanbul'u, millî mücadele için çalışan insanları, İstanbul halkından bazı kimselerin işgalci İngilizlerle mücadeleye zarar verecek ilişkiler kurmasını anlatan bir romandır.

Eserlerin oluşturuldukları dönemlerin tarihsel gerçeklerini yansıtmaları ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

---

2. a) *Sodom ve Gomore* Millî Edebiyat Dönemi'ne ait bir romandır.

Metinde bu düşünceyi destekleyecek unsurları yazınız.

---

b) Bir romanın Millî Edebiyat Dönemi'ne ait olmadığını söyleyebilmek için o eserin ne gibi konularda yazılmış olmasını beklersiniz?

---

3. Kurtuluş Savaşı Dönemi'ni anlatan bir tarih kitabını mı yoksa bir romanı mı okumayı tercih edersiniz? Niçin?

---

4. *Sodom ve Gomore*, realizm akımının özelliklerini gösteren bir romandır.

Bu romandan alınan yukarıdaki metne fantastik (gerçeküstü) bir öge veya ögeler ekleyerek kısa bir paragraf oluşturunuz.

Aşağıdaki sözcüklerin yazımının doğru olup olmadığını tespit edip işaretleyiniz. Yazımı yanlış olan sözcüklerin doğru şekillerini pembe kutuya yazınız.

TRAř	→	D	✓	→	TIRAř
ASVALT	→	D	Y	→	
DEKORASYON	→	D	Y	→	
FALİYET	→	D	Y	→	
KARNİBAHAR	→	D	Y	→	
NATUREL	→	D	Y	→	
TEşVİK	→	D	Y	→	
STAJER	→	D	Y	→	
RASLANTI	→	D	Y	→	
PARDESÜ	→	D	Y	→	
MANİPÜLASYON	→	D	Y	→	
FASÜLYE	→	D	Y	→	
BİRFİL	→	D	Y	→	

Noktalama işaretlerinin kullanımı ile ilgili bilgiler doğru ise "D" yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta konur.

D

Y

Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra virgül konur.

D

Y

Dizeler yan yana yazıldığında aralarına kısa çizgi konur.

D

Y

Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra ünlem işareti konur.

D

Y

Metin içinde "-ınca, -ince" anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan "mı, mi" ekinden sonra virgül konur.

D

Y

Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için üç nokta konur.

D

Y

Bilimsel çalışmalarda künye verilirken makale adları tırnak içinde yazılır.

D

Y

Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konur.

D

Y

Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmaz.

D

Y

Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgül konur.

D

Y

İkiden fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgül konabilir.

D

Y

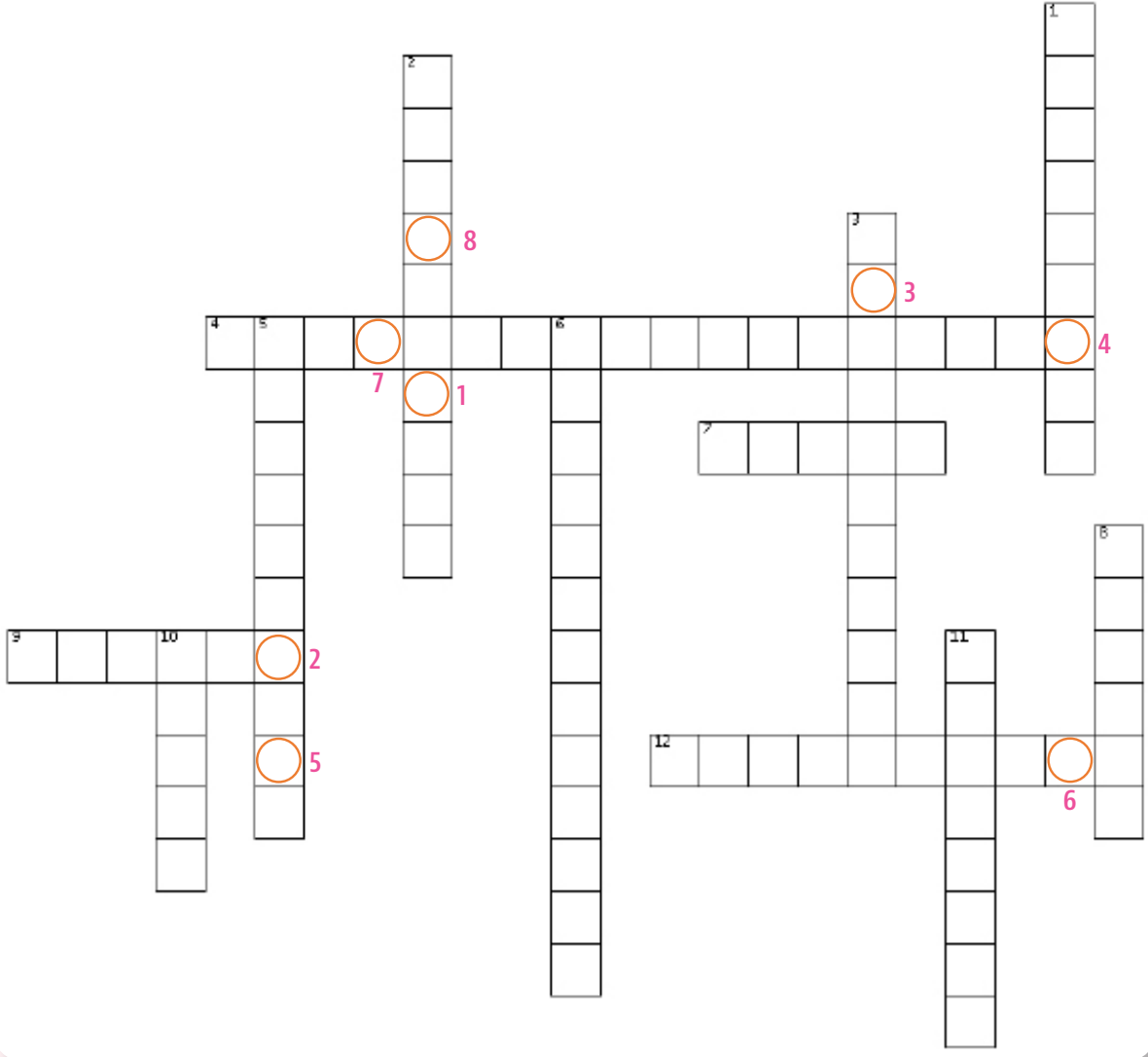
Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

D

Y

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

SOLDAN SAĞA

4. "Aşk-ı Memnu" romanının yazarı
7. Yakup Kadri Karaosmanoğlu tarafından yazılan aydın ve köylü çatışmasını konu alan roman
9. Hüseyin Cahit Yalçın'ın güzel bir genç kız ile iyi evladı temsil eden bir erkeğin etrafında oluşan olayları anlattığı romanı
12. Temelinde doğanın tüm gerçekliğini en gerçek hâli ile ortaya koyan edebiyat ve felsefe akımı

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Millî Edebiyat Dönemi romanlarında işlenen ve o dönem romancılarını etkileyen düşünce
2. Edebiyatımızdaki ilk psikolojik roman sayılan eserin yazarı
3. Samim Kocagöz'ün Millî Edebiyat Dönemi'nde yazdığı romanı
5. "Mai ve Siyah" romanının başkışisi
6. Mondros Anlaşması'nın imzalamasından 1920 ortalarında Millî Mücadele'nin güçlendiği döneme kadar geçen olayları anlatan Kemal Tahir romanı
8. "Ateşten Gömlek" adlı romanın kişilerinden biri
10. "Ateşten Gömlek" adlı romanın ilk olarak yayımlandığı gazete
11. İstanbullu köklü bir ailenin kızı olan çocuk ruhlu Feride'nin öğretmenlik yaparken yaşadıklarını anlatan roman

ANAHTAR KELİME

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME - 1

1. Halit Ziya Uşaklıgil
2. Mehmet Rauf
3. Hüseyin Cahit Yalçın
4. Ahmet Hikmet Müftüoğlu
5. Halide Edip Adıvar
6. Kemal Tahir
7. Yakup Kadri Karaosmanoğlu
8. Tarık Buğra
9. Reşat Nuri Güntekin
10. Refik Halit Karay

EŞLEŞTİRME - 2

1. Arabayla
2. Sevmeye
3. Gelirse
4. Biyografi
5. Tıbbı

BOŞLUK DOLDURMA

1. *Mai ve Siyah*
2. realizm
3. Servetifünun
4. *Servetifünun* dergisi
5. *Edebiyat ve Hukuk*
6. sanatlı bir dil
7. Halit Ziya Uşaklıgil
8. *Ateşten Gömlek*
9. *İkdam*
10. Millî Edebiyat Dönemi
11. Türkçülük
12. Refik Halid Karay, Reşat Nuri Güntekin
13. İstanbul
14. Halide Edip Adıvar / Yakup Kadri Karaosmanoğlu / Samim Kocagöz / Kemal Tahir / Tarık Buğra
15. Cumhuriyet Dönemi

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. D	11. A
2. C	12. D
3. B	13. D
4. B	14. E
5. D	15. D
6. B	16. D
7. C	17. E
8. D	18. D
9. B	19. C
10. E	20. B

AÇIK UÇLU SORULAR - I

1. *Eylül* romanı Servetifünun Dönemi'nde yazılmıştır. Roman edebiyatımızdaki ilk psikolojik romandır.
2. Olay örgüsü:
  - Süreyya'nın babasının köşkünde kalmaktan sıkılması
  - Kız kardeşi Hacer ve kocasının Suat'ı rahatsız etmeleri
  - Süreyya'nın bu duruma üzülmeye
  - Suat'ın Boğaziçi'nde bir yalı kiralaması
  - Süreyya'nın sandal gezileri sebebiyle Suat'ı ihmal etmesi
  - Suat ve Necip'in piyano başında vakit geçirmeleri
  - Necip'in Suat'a âşık olması
  - Necip'in yalıdan ayrılması
  - Necip'in tifoya yakalanması
  - Necip'in iyileştikten sonra yalıya dönmesi
  - Konakta yangın çıkması
  - Necip'in Suat'ı kurtarmak için alevlerin içine girmesi
  - Necip ile Suat'ın birlikte can vermesi
3. Romanda anlatıcı üçüncü tekil kişidir. Bakış açısı olarak hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
4. Suat: Romanın başkahramanıdır. Süreyya ile beş yıldır evlidir. Hanımefendi, ağırbaşlı, ahlaklı, nazik ve uysal olmasıyla herkesin saygısını kazanmıştır. Suat kültürlü bir kadındır. Sanata düşkündür.
Necip: Otuz yaşlarında yakışıklı, kibar, zarif bir gençtir. Süreyya'nın akrabası ve dostudur. Sanata düşkündür.
Süreyya: Suat'ın kocasıdır. Suat'a çok düşkündür. İyi niyetli, mutlu ve güven verici biridir. Denizi çok sever. Piyanyoyu sevmez ve piyanonun sesinden rahatsız olur.
5. Roman Servetifünun Dönemi'nde yazılmıştır. Bu dönemde roman teknik olarak gelişme göstermiştir. Toplumsal konulara yer verilmemiştir. Konularını İstanbul'daki seçkin aileler oluşturmuştur. Süslü ve sanatlı bir dil kullanılmıştır.

AÇIK UÇLU SORULAR - II

1. Aşağıdaki cümleleri yapısı, anlamı, yüklemine yeri ve türü bakımından inceleyiniz.

- Öğrencilerimi birer birer sıralarına oturtuyor ve onlara yerlerini öğrenmelerini söylüyordum.

Yapısına göre: Bağlı cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine yerine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

- Akşam eve gelip kapıyı açtığı zaman karşımda gördüm onu.

Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine yerine göre: Devrik cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

- Yanlarından ayrıldığı zaman göz ucuyla bana bakıyorlar; kirli bacaklarını, kabuğuna çekilen kaplumbağalar gibi yavaş yavaş topluyorlardı.

Yapısına göre: Sıralı cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine yerine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

2. Aşağıdaki cümlede yan cümlecikleri bulunuz.

Utana sıkıla yanıma gelen bu çocuklar kitaplarını açar açmaz bağıra bağıra okumaya başlıyorlardı.

Yan cümlecikler: Utana sıkıla, yanıma gelen bu çocuklar, kitaplarını açar açmaz, bağıra bağıra, okumaya

3. Aşağıdaki cümleleri biçim ve anlam bakımından inceleyiniz.

- Okulumdaki kütüphanenin bütün rafları dolu değildi.

Anlamına göre: Olumsuz

Biçimine göre: Olumsuz

- Sevmiyor değiliz her yerinden portakal çiçeği kokuları gelen memleketi.

Anlamına göre: Olumlu

Biçimine göre: Olumsuz

- Şimdilerde bu ıssız şehri ne bilen var ne duyan var.

Anlamına göre: Olumsuz

Biçimine göre: Olumlu

- Senin neden böyle konuştuğunu anlamıyor değilim.

Anlamına göre: Olumlu

Biçimine göre: Olumsuz

BECERİ TEMELLİ - I

1. Realist bir anlayışla yazılmış. Çünkü çok gerçekçi hem hasta bir çocuğun başta annesi olmak üzere çevresindekilere yaptığı kaptisler hem de çocuğu hasta bir annenin onun isteklerine boyun eğişleri. Çocuğun uzun tasviri, onu tek boyutlu bir varlık olmaktan çıkarıp günlük yaşamımızda benzer durumlarıyla karşılaştığımız kardeşimiz gibi canlı ve inandırıcı yapmış.
2. Dünya edebiyatını az çok takip ediyorlarsa yaşadıkları dönemin edebiyat anlayışından etkilenmiş olabilirler. Memleketinde her konudan bahsetmelerine uygun bir ortam bulunmayabilir. Baskılar, ceza alma korkusu kendi iç dünyalarına çekilip toplumdan kopuk bireysel konular işlemelerine neden olmuş olabilir.
3. Dil sürekli değişen, gelişen, kendi yolunda akan canlı bir varlık olduğu için yapay müdahaleleri kabul etmez. Zamanı gelince asıl kaynağına döner. O kaynak da o dilin sahibi olan halktır. O eserlerin muhatabı da halktır. Ve belli bir kültür seviyesine sahip bir okurun bile eline alamayacağı kadar ağır bir dile sahip olan eserler türü ne olursa olsun sadeleştirilmelidir. Bu doğal bir süreçtir. Tabii eserin sahibi sanatçı sadece edebiyat tarihlerinde adı anılan bir kişi olmak istemiyorsa.
4. Bana göre bu bir aşamadır. Çünkü emek vermeden yazan insan kalabalık yazar. Emek vererek, üzerinde durarak, düşünerek, kendini eleştirerek eserini olgunlaştıran insan; en sade biçimiyle en anlaşılır, kalbe ve ruha en hitap eden ifadeleri bulur. Son eserinin yalın, süssüz olduğunu söylemesi edebî üslubundaki gelişimin ifadesidir.

BECERİ TEMELLİ - II

1. Kimi eserler, yazıldıkları döneme kaynaklık edecek seviyede dönemi yansıtır. Yazarlar yaşadıkları döneme damga vuran, kitleleri derinden etkileyen olaylara eserlerinde yer vermeyi tercih edebilir. Bu tür eserler, yazıldıkları dönemin tarihsel gerçekliğine tanıklık eden önemli birer kaynaktır. Kimi eserler direkt olarak tarihsel tema içermese de dönemin zihniyetini yansıtacak öğelerden izler taşıyacaktır.
2. a) Millî Edebiyat Dönemi İstanbul'un işgalini de içine alan bir dönemdir. Metinde, 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgal edildiğini ve Anadolu'daki büyük direnişi görüyoruz.
b) Bireysel konular işlenirdi. Karamsar konularla hayal kırıklığı, bireyin toplumdaki yalnızlığı, üzüntü ve başarısız aşklar romanlara konu olabilirdi. Kurtuluş mücadelesi eserlerde yer almazdı. Sosyal içerikli temalardan uzak duruldu.
3. Kurtuluş Savaşı Dönemi'ni anlatan bir roman okumayı tercih ederim. Çünkü o dönemde yaşayan insanları, dönemin atmosferini, insanların psikolojilerini romanın kurmacası içinde daha iyi anlayabileceğimi, o ortamı daha iyi hissedebileceğimi düşünüyorum. Ben o dönemi anlatan bir tarih kitabını okumayı tercih ederim. Çünkü tarihsel gerçekleri duygulardan arındırılmış, zamanın süzgecinden geçmiş, tarihsel önemi değerlendirilmiş bir biçimde öğrenmek daha çok ilgimi çeker.
3. Necdet o kirli partiden adeta boğuk bir nefesle çıktı. İstanbul'un tertemiz havasına karşılık bazı evlerin salonları hainlik kokan bir oksijenle doluydu. Boş sokakta yürümeye başladı. Tam o sırada sağ tarafında eski bir kemerin içinde garip bir hareket gördü. Hayır bu imkansızdı, yanılmış olmalıydı. Yüzyılların taş duvarında bir hayal... Elini uzatmış bir Osmanlı cengâveri... İmkansızlığın sarhoşluğu ile sendeledi, birkaç adım geriledi. Kemerdeki hayal hâlâ hareket ediyor, adeta asırların yükünü zorlanmadan taşıyacak bir kararlılıkla Necdet'e doğru yürüyordu.

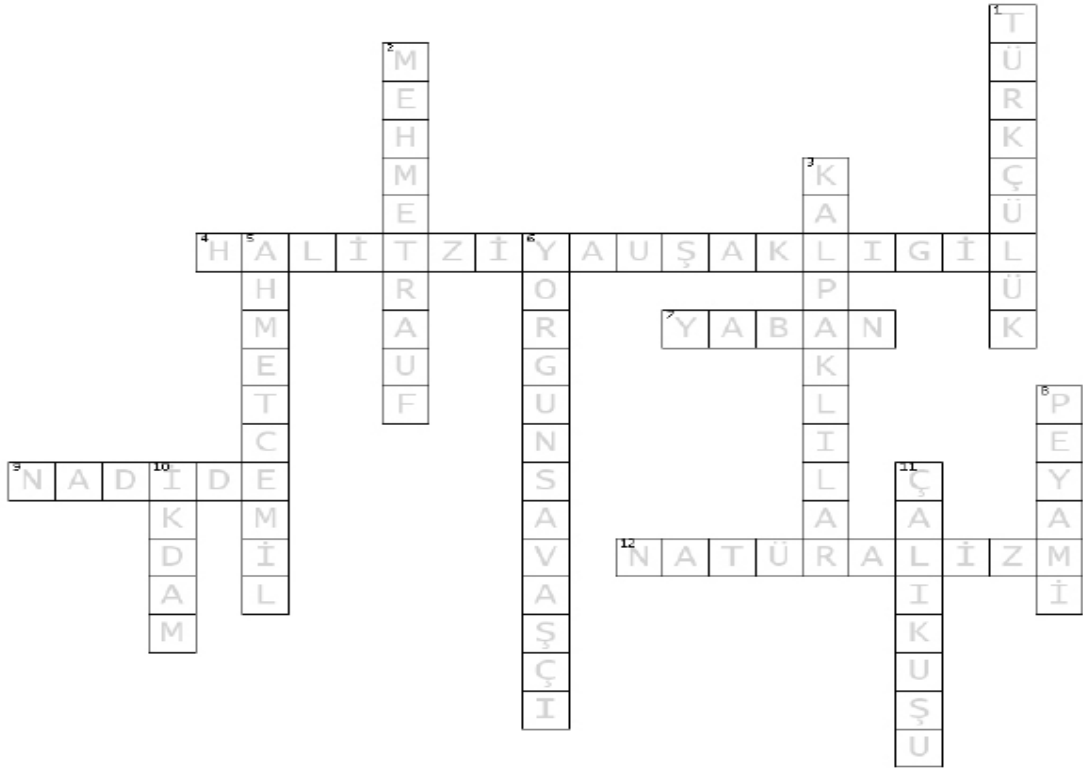
Doğru/Yanlış - I

SÖZCÜK	Y/D	DOĞRU SÖZCÜK
ASVALT	YANLIŞ	ASFALT
DEKORASYON	DOĞRU	
FALİYET	YANLIŞ	FAALİYET
KARNİBAHAR	YANLIŞ	KARNABAHAHAR
NATUREL	YANLIŞ	NATÜREL
TEŞVİK	DOĞRU	
STAJER	YANLIŞ	STAJYER
RASLANTI	YANLIŞ	RASTLANTI
PARDESÜ	YANLIŞ	PARDÖSÜ
MANİPÜLASYON	DOĞRU	
FASÜLYE	YANLIŞ	FASULYE
BİRFİİL	YANLIŞ	BİLFİİL
DÖKÜMAN	YANLIŞ	DOKÜMAN

Doğru/Yanlış - II

Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta konur.	D
Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra virgül konur.	D
Dizeler yan yana yazıldığında aralarına kısa çizgi konur.	Y (eğik çizgi)
Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra ünlem işareti konur.	D
Metin içinde "-ınca, -ince" anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan "mı, mi" ekinden sonra virgül konur.	Y
Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için üç nokta konur.	D
Bilimsel çalışmalarda künye verilirken makale adları tırnak içinde yazılır.	D
Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlenin sonuna noktalı virgül konur.	Y (iki nokta)
Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konur.	Y
Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmaz.	D
Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgül konur.	D
İkiden fazla eş değer öğeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenen sonra noktalı virgül konabilir.	D
Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.	D

BİL-BUL-ÇÖZ

ANAHTAR KELİME: REALİZM

KELİME AVI

ANAHTAR KELİME: EDEBİYATİCİDİDE

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>